

Motion till riksdagen 2018/19:405

av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)

Digitalisering i näringslivet

---

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt berörda myndigheter att återkomma med en intern digitaliseringsstrategi i syfte att effektivisera hanteringen av främst små och medelstora företag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även landsbygden bör finnas med vid prioriteringar angående satsningar på testverksamhet och mer permanent införande av självkörande fordon och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning om digitaliseringens möjligheter för hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i regleringsbrevet för Vinnova 2019 bör uppdra åt myndigheten att avbryta det pågående innovationssamarbetet med Israel och tillkännager detta för regeringen.

2 Den digitala utvecklingen

Sverige ska ha ett konkurrenskraftigt näringsliv som ligger i framkant vad gäller digital utveckling och forskning. Sverige är ett av EU:s mest digitaliserade länder. Det är därför naturligt att vi tar en ledande position i det internationella utvecklingsarbetet.

S-MP-regeringens digitaliseringsstrategi fokuserar i huvudsak på fem olika delmål: kompetens, trygghet, innovation, ledning och infrastruktur. Vänsterpartiet delar uppfattningen om att det är viktiga områden, men tyvärr saknas mer konkreta avvägningar. Det krävs att svårigheter och utmaningar tydligt pekats ut för att man i realiteten ska kunna göra prioriteringar och ställningstaganden. Ett större fokus på klimatvinster, regional spridning och arbetsrätt hade exempelvis varit önskvärt. Men framför allt vill vi understryka vikten av ett politiskt ansvarstagande.

Många branscher står inför en utmaning där allt fler yrken digitaliseras och automatiseras. Det kan handla om riskfyllda och svåra arbeten som ersätts av maskiner, men också om ren effektivisering. Det innebär att vissa yrkeskategorier i framtiden

kommer att fasas ut och inom andra kommer det att krävas omställning och specialisering.

Att arbetsmarknaden förändras är naturligt och möjliggör positiva framsteg. Rätt använd kan teknikutveckling leda till ökad livskvalitet, bättre arbetsvillkor och en generell arbetstidsförkortning. Det bygger dock på att den svenska modellen värnas och att goda arbetsvillkor och förutsättningar till omställning finns i grunden. Jobb skapas när innovationer och nytänkande omsätts i nya produkter och tjänster, inte genom att konkurrera om lägre löner och sämre villkor.

Ett digitalt skifte ställer höga krav på både företag och personal. Utan digital kompetens och möjlighet att följa med i utvecklingen riskerar framför allt små och medelstora företag att slås ut av större jättar. Där har staten en viktig roll att fylla, t.ex. genom att se till att även små och medelstora företag får tillgång till ny och miljövänlig teknikforskning och genom att säkra kompetensförsörjningen i hela landet. Robotik, digitaliserad transportinfrastruktur, artificiell intelligens och automatiserad behandling av stora datamängder är bara några exempel på områden där små och medelstora företag har det svårt, för att inte säga omöjligt, att själva driva på utvecklingen.

I bästa fall kan digitaliseringen komma att innebära viktiga klimatvinster såväl som bättre förutsättningar för den enskilde företagaren. Genom nya plattformar för företagare kan transporter effektiviseras, regelkrångel minskas och nya kunder nås. Utvecklingen innebär dock även en rad utmaningar. Skatteundandragande, lönedumpning och försämrade fackliga rättigheter hör inte hemma i ett välfärdsland som Sverige. Därför krävs ett politiskt ansvar för den digitala utvecklingen. Digitalisering ska vara ett hjälpmedel för små såväl som stora företag, inte ett verktyg för företag att undkomma skatt eller kollektivavtal.

Den digitala utvecklingen inom näringslivet går inte att särskilja från den digitala utvecklingen i stort. Det finns dock ett antal frågor som är särskilt viktiga att lösa i takt med att allt fler företag blir allt mer digitaliserade. I den här motionen lyfter vi därför ut ett antal områden som rör just digitaliseringen i näringslivet.

3 Ökad effektivisering

De lagar och regler som finns ska hjälpa företagen att utvecklas och expandera, inte kännas som ett hinder. Små företag måste ofta följa samma regler som de större företagen, men med mindre resurser att lägga ned på administration. Enligt Tillväxtverkets rapport Företagens villkor och verklighet 2017 är det tydligt att det främst är större företag som är digitaliserade. Ju större företag, desto vanligare är det att man använder it inom verksamheten. Av de medelstora företagen är det så många som 90 procent som använder it i stor utsträckning för att hantera sin administration. Motsvarande för soloföretagen är bara drygt 50 procent. Ett liknande mönster finns vad gäller såväl inköp och marknadsföring som produktion och försäljning.

Vi vill se en inriktning där nya regler i så hög utsträckning som möjligt ska vara enkla och anpassas till rådande system. Skattesystemet ska t.ex. vara likformigt och konsekvent med få undantag. Här har digitaliseringen en nyckelroll och det är viktigt att den främst används för att effektivisera, inte till ökad informationsinhämtning och byråkrati.

Den tidigare nämnda digitaliseringsstrategin berör bl.a. en digitaliserad transportinfrastruktur. Det är ett område där stora effektivitetsvinster kan göras samtidigt som betydande klimatvinster kan uppnås. Vi ser också en ökad digitalisering som en viktig beståndsdel i att underlätta exporten för just små och medelstora företag. Ytterligare exempel är hur tillståndshanteringen inom t.ex. restaurangbranschen, byggbranschen eller annan typ av administration kan effektiviseras med hjälp av digital teknik.

Inom hälso- och sjukvården finns goda exempel på hur teknikutvecklingen har lett till effektivisering. Att även vården intar nya plattformar i ett allt mer digitaliserat samhälle är vi i Vänsterpartiet positiva till. I Västerbotten har till exempel Storumans vårdcentral visat hur glesbygden kan bygga upp digitala vårdssystem som gynnar befolkningen. Där har man öppnat ett obemannat hälsorum, där läkarna finns med via videolänk och där invånarna själva kan mäta sitt blodtryck och ta prover. Allt detta i ett led att se till så att alla Sveriges invånare får tillgång till en likvärdig vård.

Men som den digitala vården ser ut idag kommer den inte alla till del. Det är inte landstingens digitala tjänster som dominerar marknaden och det är inte förorterna och landsbygden som tar del av utbudet. Det är istället ett fåtal privata vårdappsjättar som har ett grepp om den digitala vårdsektorn och de som nyttjar den typen av vård är lindrigt sjuka bosatta i storstadsområden.

Det uppstår även problem när privata företag kan använda teknikutvecklingen för att dränera landstingen på resurser. Problemet är dock inte själva tekniken, utan det utrymme som möjliggör för privata företag att göra vinst på pengar som skulle kunnat gå till fler sjuksköterskor eller varför inte landstingsdriven appvård. Det finns ett behov av ytterligare reglering på området, men framför allt ett stopp för vinstjakten i vården.

Genom ett tilläggsdirektiv (dir. 2018:14) till utredningen Ordning och reda i vården ska den lagstiftning som rör nätläkare och digitala vårdcentraler ses över. Utredningen ska presenteras före årsskiftet 2018/2019 och vi inväntar därför utredningens förslag. Utgångspunkten måste dock vara en jämlik vård och en vård som ges efter behov – inte plånbok, kön eller bostadsort. Regeringen bör uppdra åt berörda myndigheter att återkomma med en intern digitaliseringsstrategi i syfte att effektivisera hanteringen av främst små och medelstora företag. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.1 Digitaliseringen måste komma hela landet till del

Med en klok strategi för digitalisering för näringslivet i hela landet kan hela Sverige växa. Det finns dock risker med att satsningar koncentreras till storstäderna eller storstadsregionerna. Landsbygden står inför omfattande utmaningar, inte minst i och med en fortsatt urbaniseringsgrad. I stället för en försämrade samhällsservice och att det offentliga drar sig tillbaka vill vi se en utvecklad politik för Sveriges landsbygd. Läs mer i vår motion En förbättrad landsbygdsolitik (2017/18:2941).

Det har spridits en urban norm där allt som staden förknippas med ses som positivt medan allt som landsbygden förknippas med ses som negativt. Landsbygden beskrivs som gammalmodig och stagnerande i kontrast till den moderna och dynamiska staden. Om satsningar inom digital utveckling inte kommer hela landet till del riskerar den bilden att förstärkas. Omvänt kan ny teknik och nya digitala lösningar leda till att motverka detta och i stället bidra till nya innovationer. Rätt använd kan digitaliseringen komma att spela stor roll inte minst för företagare på landsbygden. Här finns ett både

spännande och viktigt arbete att göra. Genom t.ex. samordnad logistik mellan olika aktörer kan kostnaderna för transporter av både människor och varor hållas nere samtidigt som man gör viktiga klimatvinster.

Så mycket som hälften av den svenska exporten kommer från andra delar av landet än de tre största städerna och enligt tidningen Veckans affärer ligger nära hälften av landets starkaste företag, s.k. superföretag, i städer med färre än 100 000 invånare. Genom att i högre utsträckning koordinera logistiken mellan olika branscher och företag kan man få ner antalet onödiga transporter på våra vägar. Även underhåll, planering och nyinvesteringar inom infrastrukturen kan effektiviseras. Där kan den nationella strategin och handlingsplanen för användning av intelligenta transportsystem komma att spela roll. Vänsterpartiet vill understryka vikten av att framtida satsningar och samhälls-ekonomiska analyser vad gäller transportförsörjningen tar hela landet i beaktande.

Den parlamentariska landsbygdskommittén föreslog i sitt slutbetänkande (SOU 2017:1) att regeringen bör underlätta så att ideell och kostnadsdelande samåkning blir tillåten i landsbygderna. Det är ett bra exempel på hur komplex digitaliseringsfrågan kan bli i praktiken.

Landsbygdskommittén menar vidare att tekniken med självkörande fordon kan skapa nya möjligheter i landsbygderna. Ofta erbjuder vägförhållandena bättre förutsättningar än i städerna och möjliggör en utbyggnad av behovsanpassad kollektivtrafik. Man föreslår därför att landsbygden bör prioriteras vid utvecklingen av sådan teknik. Det är ett spännande förslag som Vänsterpartiet ställer sig bakom. Många gånger har landsbygden goda förutsättningar för testbäddar för ny teknik och det är viktigt att hela landet inkluderas i den tekniska utvecklingen. Målet kan dock inte vara att alla i framtiden ska förfoga över sin egen självkörande bil, utan att vi bättre kan utnyttja fördelarna med samordning och gemensamt ägande. Vid satsningar på testverksamhet och mer permanent införande av självkörande fordon bör även landsbygden finnas med vid prioriteringar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Det finns landsting som arbetar med liknande koncept som de nätläkarappar som tidigare nämnts. Ett närliggande exempel är de hälsorum man har i t.ex. Storuman, där patienten kan ta blodprov på sig själv och prata med läkare på länk. Även om det i dag finns en del utmaningar att lösa, ser vi positivt på en sådan utveckling. Digital vård får emellertid inte innebära en kvalitetsförsämring för patienterna. Men om den kan öka tillgängligheten och bidra till att fler söker medicinsk hjälp när de behöver den, även om det är långt till närmaste vårdcentral, är det positivt.

I Västerbotten och Norrbotten har det visats intresse för att utveckla hälsorummen till s.k. samhällsrum. Förhoppningen är att de inte bara ska användas av vården, utan även av företag och myndigheter såsom Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Det är en intressant lösning som är väl värd att studera vidare. En ökad närhet till offentlig service skulle inte minst gynna småföretag i glesbygd som normalt kan ha svårt att ta del av samhällsservicen. Det är dock centralt att den typen av lösningar enbart ses som ett komplement till övrig samhällsservice. Företag i glesbygd ska erbjudas kontakt med myndigheter på likvärdiga villkor som andra. Att sköta kontakten med myndigheter och offentlig service genom personliga möten måste fortfarande vara möjligt för såväl företagare som privatpersoner.

Den digitala utvecklingen innebär förändringar i allas vår vardag. Ett exempel är den minskade kontanthantering. Det innebär en effektivisering av betalningar samtidigt som många företagare och föreningar, inte minst i glesbygd, tvingas åka betydligt längre än tidigare för att kunna lämna in sin dagskassa. Det är ett tydligt exempel på hur

vi inte kan överlåta till marknaden att avgöra i vilken riktning utvecklingen ska gå. För vidare läsning om kontanthantering, se vår ovan nämnda motion om en förbättrad landsbygdspolitik.

För små kommuner kan satsningar på digitala tjänster vara både kostsamt och svårt att genomföra. Regional och nationell samverkan kan göra det möjligt även för dem. Den parlamentariska landsbygdskommittén har efterlyst en samlad bild av hur samhällets digitalisering kan bidra till en livskraftig landsbygd. S-MP-regeringens mål om att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter kräver att vi stärker arbetet ytterligare. Vi menar att det finns en stor potential på det här området och att detta bör utredas vidare. Regeringen bör tillsätta en utredning om digitaliseringens möjligheter för hela landet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.2 Digital kommunikation

De flesta företagare är i dag beroende av fungerande it-tjänster för att bedriva sin verksamhet. Att ha tillgång till snabbt och välfungerade bredband framstår som en självklarhet i storstäderna. Men i stora delar av Sveriges landsbygd har den fasta telefonin nedmonterats samtidigt som mobilnätet inte byggts ut. Många är de företagare som fått benen undanslagna för sin verksamhet när telefonin eller internetuppkopplingen plötsligt inte fungerar längre. Vänsterpartiet arbetar för att skapa förutsättningar för att alla ska ha både rätten och möjligheten att bo var de själva önskar i Sverige. En väl fungerande infrastruktur är en av de viktigaste förutsättningarna både för att näringslivet ska kunna utvecklas och för att skapa goda boendemiljöer. Vi ser den digitala kommunikationen som en nyckel till att underlätta informationsspridning och dialog och även som ett sätt att hålla nere antalet nödvändiga resor och transporter. Det skulle leda både till minskade kostnader för det enskilda företaget och till en minskad klimatpåverkan.

Marknaden har inte förmåga att på ett bra och effektivt sätt bygga ut bredband så att det kommer alla människor till del. Därför bör staten garantera väl fungerande telefoni i hela landet. Sverige har numera ett ambitiöst bredbandsmål om att 100 procent av alla hushåll ska ha en täckning på 100 megabit per sekund år 2025, vilket är en fråga som Vänsterpartiet drivit under lång tid. Det är ett bra och viktigt mål. Hela Sveriges befolkning ska kunna ha tillgång till bra kommunikationer. Vi har också tidigare kommit överens med S-MP-regeringen om budgetsatsningar för att höja den grundläggande nivån för kommunikation från 1 Mbit/s till 10 Mbit/s.

Ett mer digitaliserat samhälle blir mer sårbart för störningar i systemen. För företag som helt ägnar sig åt e-handel blir följderna katastrofala om inte uppkopplingen för kunderna fungerar tillförlitligt. Företag är i dag dessutom helt beroende av digitala pengatransaktioner och digitala system för logistik och transport. Det offentliga bär ett stort ansvar för ett robust it-nät med hög säkerhet.

Vänsterpartiet har tidigare motionerat om informations- och cybersäkerhet inom staten (2017/18:2343). Men det är viktigt att såväl privata som offentliga verksamheter utvecklar sitt informations- och cybersäkerhetsarbete. Användare måste kunna lita på att den personliga integriteten upprätthålls och att det finns ett starkt skydd mot bedrägerier, identitetskapningar och it-attacker. Där är den nationella strategin för samhällets informations- och cybersäkerhet (skr. 2016/17:213) ett viktigt verktyg.

4 En trygg, digitaliserad arbetsmarknad

Digitaliseringsrådet lämnade i juni i år över sin lägesbild av digital innovation till regeringen. Där konstateras att det råder stor brist på kvalificerad it-kompetens. Bristen håller i sin tur tillbaka utvecklingen och tillväxten för svenska företag och medför en risk att de flyttar verksamheten utomlands.

Som företagare som står i begrepp att nyanställa är det avgörande att kunna hitta den kompetens man är i behov av. För små och medelstora företag blir varje individ betydelsefull, och varje anställning blir en viktig investering.

För att inte strukturomvandlingen ska bli ett slagträ mot arbetstagare i form av nedläggningar och pressade arbetsvillkor krävs dels goda förutsättningar för den enskilde att vidareutbilda eller omskola sig. Dels krävs att den svenska modellen med kollektivavtal som grund fortsatt är utgångspunkten när nya digitala verktyg och plattformar för anställningar vinner mark.

4.1 Kompetensförsörjning

I och med den pågående strukturomvandlingen samt i och med nya samhällsutmaningar och behov krävs alltmer omfattande och mer kvalificerade utbildningar. Kraven på digital kompetens kommer att öka inom såväl industrin som tjänstesektorn. Möjligheten att vidareutbilda sig och förutsättningarna för specialisering är en nyckel för att även små företag ska ha möjlighet att konkurrera på en alltmer global marknad. För ett litet företag som inte har samma resurser till internutbildning kan det vara svårt att hänga med och det kan uppstå stora svårigheter om det saknas kvalificerad arbetskraft på den ort där man verkar. Här har högskolor och universitet samt yrkesutbildningar en viktig roll att fylla. Högskolor och universitet bör t.ex. få ett tydligare uppdrag att erbjuda olika anpassningsbara typer av utbildningslösningar, exempelvis distansutbildningar och utbildningar vid utbildningscentra. Det kan också skapa en närmare kontakt mellan utbildningsinstitutionerna och det lokala näringslivet.

Vänsterpartiet har återkommande krävt att alla gymnasieprogram ska ge behörighet till vidare studier. Det framtida arbetslivet kommer att ställa allt högre krav på specialisering, inte minst inom industrin. Det kräver bättre möjligheter till vidareutbildning och omskolning senare i livet. Vi stod därför bakom regeringens förslag om ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram (prop. 2017/18:184). För vidare läsning, se vår motion Gymnasieskolan (2016/17:265).

Med hjälp av digitalisering öppnas också nya möjligheter till en mer träffsäker rekrytering och matchning på arbetsmarknaden. Ny teknik kan t.ex. användas för att utveckla verktyg för en mer rättvis rekrytering, baserad på kompetens snarare än personliga kontakter.

4.2 Plattformföretag

En växande sektor är den där arbetstagare utför sitt arbete baserat på uppdrag. Tillfälliga arbeten som sköts via internetbaserade plattformar, ofta appar, blir allt vanligare. Hur involverat företaget som förmedlar tjänsterna är varierar stort, liksom uppdragets karaktär. Det kan t.ex. handla om uppdrag inom it, att köra ut mat, hämta upp skräp eller hyra ut sin lägenhet en kortare tid. Ibland handlar det om enstaka tjänster och ibland om arbeten som i praktiken uppgår till heltid. En del använder plattformen som ett sätt att

tjänas extrapengar medan andra i huvudsak livnär sig på den här typen av jobb. Kännetecknande är att det handlar om enstaka tjänster och flexibla arbetstider.

Att arbeta för ett plattformsföretag innebär som regel en hög grad av oförutsägbarhet. För den som i hög utsträckning försörjer sig på det här sättet präglas arbetslivet av stress och otrygghet. Upplägget försvårar facklig organisering och arbetsmiljön är många gånger undermålig. Ställer man krav på arbetsgivaren riskerar man att bli utan framtida arbetspass. Dessutom har Arbetsmiljöverket svårt att utöva tillsyn över verksamheten. Det kan också uppstå frågor kring vem som egentligen är arbetsgivare när det både finns en beställare och ett plattformsföretag som agerar mellanhand.

Lösningar som kan stimulera en cirkulär ekonomi är som regel positiva. Kan vi dela på de befintliga resurserna vinner vi mycket. Men det får inte bli så att exempelvis plattformsbaserad uthyrning av fordon blir ett sätt att undkomma skatter eller andra lagar och regler. Det får heller inte bli så att seriösa arbetsgivare konkurreras ut av mindre nogräknade plattformsföretag utan arbetsgivaransvar.

Medan det finns en drivkraft i samhället att dela saker och tjänster på bekväma och effektiva sätt, handlar den kommersiella ”plattformsekonomin” ofta om att reducera komplexa sociala samspel till individuella ekonomiska transaktioner. Den som äger plattformen kan utvinna profit ur det arbete som genomförs, utan att behöva ta ansvar för allt det som är en förutsättning för att värden ska kunna produceras: löner som det går att leva på, fortbildning, regleringar som ska hindra faror, överutnyttjande eller diskriminering och så vidare. Detta samtidigt som plattformarna i sig hade varit otänkbara utan tidigare offentliga investeringar i exempelvis infrastruktur och utbildning. Om den kommersiella logiken ensam blir styrande, finns tydliga risker för att ”plattformsekonomin” leder till en maktförskjutning där många går miste om stora sociala landvinningar, samtidigt som den tekniska och ekonomiska utvecklingen stagnerar.

4.2.1 Egenanställningar

En typ av plattformsföretag är de s.k. egenanställningsföretagen, vars affärsidé är att fungera som en mellanhand mellan beställaren och arbetstagaren oavsett bransch. Många av de som arbetar för egenanställningsföretag är frilansare, ser sig själva som företagare och benämns också så. I praktiken har man dock inte något företag utan är tillfälligt anställd av ett egenanställningsföretag som i sin tur ansvarar för fakturering gentemot kunden mot en provision.

Egenanställning är ingen juridisk anställningsform. I stället har i princip alla egenanställda anställningsformen allmän visstid. Det var också i samband med att allmän visstid infördes som ny anställningsform 2008 som antalet egenanställda började öka påtagligt. Antalet egenanställda har gått från 4 000 år 2000 till 18 500 år 2015. Enligt branschen själv är det betydligt fler. Vanligast är jobb inom media, teater, tv, film, annan kultur, hantverk, vård, hälsa, skönhet, bygg och städ.

Även om det varierar mellan olika egenanställningar präglas de generellt av en hög grad av digitalisering. Det kan t.ex. handla om att kommunikationen mellan köpare/beställare och leverantör sker genom en app eller en hemsida och om att fakturor och bokföring sköts direkt i plattformen.

Egenanställda befinner sig i mångt och mycket i en arbetsrättslig gråzon. Men det kanske största problemet på lång sikt är att förfarandet helt åsidosätter partsmodellen.

Det undergräver också den fackliga organiseringen och möjligheterna att gå samman för bättre arbetsvillkor.

Ofta beskrivs uppdragstagaren som ensamföretagare, men det stämmer inte i vanlig mening. En ensamföretagare behöver inte F-skattsedel och är beroende av företaget för att få in sin inkomst. Det råder också stor oklarhet kring vad som gäller vid t.ex. arbetslöshetsersättning eller sjukförsäkring. Olika arbetslöshetskassor har hanterat frågan olika. Till skillnad från anställda i bemanningsföretag är det upp till den egenanställda att själv ordna sina uppdrag, och däremellan har man inte rätt till någon inkomst.

Det finns en överhängande risk för att en växande egenanställningsbransch leder till dumpning av både löner och villkor. Vänsterpartiet ser en fara i att arbetsuppgifter som i dag sköts av den ordinarie personalen läggs ut på egenanställningar och att dessa ökar på bekostnad av tillsvidareanställningar. En ännu oklar fråga är också hur man ska betrakta egenanställningsföretag med säte i EU-länder utanför Sverige. Än så länge är fenomenet ovanligt, även om det förekommer. Men det finns skäl att tro att vi kan komma att se en sådan ökning. Det skapar bl.a. frågor kring utstationeringsdirektivet och beskattning.

Det har funnits en diskussion om att införa någon typ av mellanting mellan anställd och företagare. Vänsterpartiet avvisar sådana förslag eftersom det både skulle kunna bli ett sätt att runda skattesystemet, lagar om arbetsrätt och den sociala tryggheten för den enskilda arbetstagaren. Vi menar att den som är anställd i ett egenanställningsföretag är att betrakta som anställd, inte företagare, och ska därför ha rätt till socialförsäkrings-systemet på samma villkor som andra arbetstagare. Otrygga egenanställningar ska ersättas med trygga jobb.

Med ovanstående vill Vänsterpartiet belysa hur delar av digitaliseringen som kan användas i samhället kan få oanade konsekvenser.

5 Avbryta innovationssamarbete med Israel

Den statliga innovationsmyndigheten Vinnova har i sitt regleringsbrev för 2018 fått i uppdrag att etablera en innovationsscout för innovationssamarbete i Israel. Regeringen pekar ut Israel som ett särskilt intressant land för forskning och innovation inom it och life science och menar att det är av särskild vikt att ”stärka banden mellan unga innovativa företag i Sverige och Israel”. Satsningen ska pågå i två år med möjlighet till förlängning.

Vänsterpartiet ställer sig starkt kritiskt till att regeringen pekar ut Israel som det land Vinnova särskilt ska arbeta mot. Israel är en stat som återkommande bryter mot de mänskliga rättigheterna. Ockupationen av Palestina är brutal och olaglig och strider mot internationella överenskommelser. Blockaden mot Gaza hindrar införseln av mediciner, sjukvårdsartiklar, verktyg för vattenrening och byggmaterial. Att S-MP-regeringen utan vidare har pekat ut Israel som ett intressant land för affärssamarbeten inom it och innovationer är anmärkningsvärt. Omvärlden måste tydligt markera att Israels brott mot mänskliga rättigheter inte accepteras – inte inleda samarbeten som i praktiken legitimerar ockupationsmaktens agerande. Regeringen bör i regleringsbrevet för Vinnova 2019 uppdraga åt myndigheten att avbryta det pågående innovationssamarbetet med Israel. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6 En hållbar delningsekonomi

Delningsekonomi är inte någon ny företeelse. Människor har i alla tider hittat system för att låna och byta saker med varandra, eller utföra tjänster och gattjänster. Skillnaden i dag är att vi genom digitala plattformar som appar och hemsidor kan interagera med varandra på nya sätt och nå betydligt fler människor. Därmed har också en marknad för en tredje part att agera mellanhand öppnats upp.

Genom att gemensamt dela på vad vi som privatpersoner äger tillsammans kan vi hushålla med jordens resurser på ett mer hållbart sätt. Att ständigt producera nytt leder till en utarmning av våra naturresurser och belastar både klimat och miljö. Delningsekonomi gör också att vi kan uppnå ekonomiska vinster för den enskilde. Genom t.ex. bilpooler och verktygsbibliotek kan kostnaderna slås ut på fler användare och fler kan därmed få tillgång till sådant som annars är förbehållet dem med god ekonomi.

Vänsterpartiet vill ha en ekonomi som är cirkulär, där vi inte tar ut mer från naturen än vad som är hållbart och där det som används kan användas igen genom återanvändning och materialåtervinning. Detta innebär att de råvaror som används inom samhället ska kunna cirkulera, dvs. återvinnas eller återanvändas. Ett sådant förhållningssätt är centralt för att möta de klimatutmaningar vi står mitt uppe i. S-MP-regeringens nyligen tillsatta delegation för cirkulär ekonomi är välkommen, men tyvärr lyser de skarpa åtgärderna än så länge med sin frånvaro. För vidare läsning, se Vänsterpartiets motioner Hållbar konsumtion och avfall (2016/17:169) och Klimaträttvisa (2018/19:392).

För en framgångsrik delningsekonomi krävs att den är hållbar, ekonomiskt och socialt såväl som ekologiskt. Ny teknologi kan ge oss möjligheter att uppfylla Agenda 2030 och FN:s globala mål om en hållbar industri, innovationer och infrastruktur samt hållbar konsumtion och produktion. Med appar och webbplattformar underlättas för människor att samarbeta mer för hållbara lösningar. Problemen uppstår när plattformarna i stället blir en arena för skattefiffel och sämre arbetsvillkor.

Jonas Sjöstedt (V)

Jens Holm (V)

Karin Rågsjö (V)

Linda Westerlund Snecker (V)

Maj Karlsson (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Birger Lahti (V)